

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancațe nu se
primesc. — Manuscrisuri nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anulări:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalk, Rudolf Mosse, A. Oppelski,
Nachfolger; Anton Oppelski, J.
Damenec, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenția Havas, Suc-
cursale de România; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o coloană 6 cr. și
50 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a 3-a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 50)

„Gazeta” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 80 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 6 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 273.—Anul LVIII

Brașov, Duminică, 10 (22) Decembrie

1895.

Coloniștii unguri.

Peste câte-va zile se vor îm-
plini doi ani, de când fostul minis-
tru de agricultură, Andrei Bethlen,
scose la ivelă faimosă lege privitoare
la colonisări. Prin această lege se
puse la dispoziția ministerului de
agricultură suma de trei milioane flo-
rinți, cu scopul, ca să cumpere mo-
șii, pe cari apoi să le parceleze și
să le vândă pe așteptare și cu pre-
țuri cât mai efitine, plătibile în rate,
între Ungurii și renegații scăpătați.

Marī speranțe legaseră șovinistii
maghiari de această lege. Credeau,
că în scurt timp se vor pute căpă-
tui în masse cetele de flămânzi un-
guresci, ér de altă parte se voi aduce
marī servicii și politice de maghia-
risare: se vor forma sate de colo-
niști maghiari printre Români, cari
pe aceștia îi vor desbina și maghia-
risa; ér pe alții dintre ai noștri îi
vor ademni, scoțându-le și lor ochii
cu câte-un petec de pământ, pentru
care vor cere în schimb să se la-
pede de legea și naționalitatea lor
și să se contopescă cu coloniștii
unguri.

Acesta era planul urzitorilor le-
gei de colonizare. Numai decât după
votarea legii, ei s'au și pus pe lu-
crul. Au cumpărat r. rele domenii
al contelui Teleki și, dor dela Șer-
maș de pe Câmp, în comitatul
Clușului, unde în Dec. în primă-vara
anului trecut au ala vre-o 86 de
familii unguresci întreg în comitatul
Vesprimului.

Inercarea făcu cu acești colo-
niști însă a ajuns la batjocură. S'a
întemplat și cu coloniștii dela Șer-
maș aceea, ce s'întemplase mai
anii trecuți cu Ciangăii din Bucovi-
na. Și unii și alții, ameiți de vor-
bele umflate și de promisiunile góle
ale „patrioților”, și au vândut casa
și masa și au plecat în țera făgă-
duinței, unde însă s'au aflat, decât
plângeri și desamăgiri.

Ciangăii bucovineni blastemă și
ađi pe frații lor maghiari, cari i-au
făcut să-și părădă averile cu pere-
grinările lor prin Ungaria, pentru
ca mai târziu să se reintórca acasă
ajunși la sapă de lemn. Tóttă lumea
ridea atunci de rușinosul fiasco al
șovinistilor unguri, dér cu tóte ace-
tea ei n'au învățat nimic din acea
pățania.

La Șermaș, care era o comună
curat românească, într'un ținut de-
asemenea românesc, ei au adus co-
loniști maghiari de pe la Vesprim,
fiind-că Românilor nu s'au îndurat
să le dea loc nici pentru bani.

Astăđi însă, după doi ani, cum
ni-se scrie, nu este un singur colo-
nist dintre cei aduși la Șermaș, că-
ruia să nu-i pară rău, că și-a vândut
tot ce a avut și a venit aici,
ba ađi cei mai mulți stau gata de-a
se reintórce acasă.

Ungurii dela Vesprim nu pot
ține pept cu Românii noștri din
Ardeal, nu știu nici să muncescă
ca ei, nici să cultive pământul ca
ei. Unde Românul a știut să culégă
după munca lui caré încărcate de
cucuruz. Ungurul colonist n'a fost
în stare să adune nici măcar grăunte
pentru o mămăligă. Astfel coloniștii
dela Șermaș stau astăđi să piără de
fóme, neavând nici măcar ce duce
la gură, ne cum să mai plătescă și
ratele pentru moșiile cumpărate.
Unii s'au și lăpădat de moșii, fiind-
că nu sunt în stare de-a le plăti. ér
altora dintre ei li-s'a abđis din partea
guvernului, deóre-ce s'a constatat,
că nu sunt harnici de plată.

Éttă o nouă înfrângere a îngâm-
fării maghiare! Nu li-a fost de ajuns,
cu Ciangăii din Bucovina, au tre-
buit să mai nenorocescă încă 86 de
familii unguresci. Și acestea tot nu-
mai din cauza nenorocitei lor révne,
de a-și căpătuți pe sărântocii lor din
bunul și pe ruina noastră.

Dér tóttă fapta își are și răs-
plata. Multe curse ni-au întins contra-
rii noștri de vécuri, dér tóte s'au ză-
dărnicit. Așa se vor zădărnici tóte
uneltirile lor, căci este un Dumnezeu
în ceruri, care știe să umilească pe
cei îngâmfați.

Revista politică.

Rutenii la împăratul. În 13 c. o
mare deputațiune a Rutenilor din
Galiția, constând din 124 membri,
a sosit la Viena pantru de-a se
plânge la monarhul asupra nedrep-
tăților comise din partea autorită-
ților publice, cu ocaziunea alegeri-
lor de deputați făcute în timpul din
urmă în Galiția. Rutenii au dus cu
sine și un *memorand*, pe care numai
după multe rugări au putut să-l aș-
térnă în cancelaria cabinetului îm-
părețesc. Deputațiunea rutenă a fost
primită mai întâiu în audiență de
cătră ministrul-președinte austriac,
conte *Badeni*, căruia Rutenii au tre-
buit să-i spună tot ce vor să vor-
bescă cu împăratul, și numai după
aceea cu mare greu, 6 membri din
deputațiune au fost lăsați să cêră
audiență dela monarhul Majestatea
Sa i-a primit, și în răspunsul dat
acelor 6 Ruteni a đis, că va esa-
mina lucrul, *se miră însă de ce au ve-
nit pentru un astfel de lucru atâția Ru-
tenii la Viena, când erau destui și mai
puțini, și mai ales pentru ce au venit
atâția prooți?* După tóte acestea de-
putațiunea rutenă a plecat îndărăt
spre casă cu puțină nădejde de-a fi
ajuns la ceva ispravă. Din inciden-
tul acesta, în camera austriacă s'au
făcut mai multe interpelări, în cari
i-s'a imputat guvernului taptul, că
de un timp încóce ambele ministere
din Austro-Ungaria în loc să apro-
piă pe monarh de popor, caută
mereu să împedee orice comuni-
care și legătură directă între ei.
Mai de mult tóte popórele când ți-

ceau: „*Ne ducem la Impăratul*”, mer-
geau cu cea mai mare încredere la
căpetenia țerei. Astăđi însă calea
acesta li-e tăiată popórelor, cum d. e.
s'a véđut și cu ocaziunea ducerei
Memorandului din partea Românilor, cari
n'au fost lăsați la domnitorul lor.

**Conflict între Anglia și Statele-
Unite nord-americane.** Între Statele-
Unite din America de nord și între
Anglia s'a iscat ăilele trecute un
conflict vehement din cauză, că
Anglia de un timp încóce tot rupe
câte o bucată din teritoriul repu-
blichei americane *Venezuela*, tot întră
mai afund cu granițele, și prin această
republica Statelor-Unite își vede
amenințate interesele sale. Mai în-
tăiu Statele-Unite au propus, ca să
se constituie un arbitriu internațio-
nal, care să hotărască granițele Ve-
nezuelei și a teritoriului engles în-
vecinat. Anglia însă nu s'a învoit
cu această propunere, și astfel pre-
ședintele republicei nord-americane,
Cleveland, a adresat în 17 c. un *me-
sagiu* camerelor republicei, în care a
cerut să se trimită o comisiune pe
spesele Statelor-Unite la fața locului,
să constate faptul, și după ce va
raporta asupra lui, Republica s'între-
preindă pașii necesari. Me-
lui *Cleveland* a fost primit c
bare din partea congresului
mera deputaților a și vota
dolari ca spese pentru es
amintitei comisiuni, ér pe *Cleveland*
l'a imputernicit să numescă ca mem-
bri ai comisiunei, pe cine va voi
Scirile sosite astăđi spun, că
senatul republicei s'a luat hotărâ-
de a-se inarmări marī. S'a v
tat un credit de 100 milioane dol
și 6 mi de tunuri. Lucrul începe dec
a deveni fórté serios.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Colinde.

I.

Noi âmblăm și noi cătăm
Florile dalbe*)
Pe Dumnezeu să-l aflăm;
Am âmblat și am cutat,
Pe Dumnezeu l'am aflat.
In esle de boi culcat,
Micuțel și infășiat,
Cu fașă de mătăasă,
Pe margini cu aur trasă.
Pe când Christos se nășea,
Din pociumbi făclău ardea,
Pescera se lumina
Din nuele lumina
Luminau părăyă la stele.
Și astfel er în lumina
Flacăra nă cer ajungea;
Ér Jidovi lă străjuia,
Dér nu se apropia,
De fumul și tămăielor,

*) Se repetă după fiă-care vers.

Flacăra luminilor,
De versul ângerilor
Și fluierul păstorilor.
Să fi gazdă veselósă
Să ne chemi pe toți în casă.

II.

In cea verde poeniță,
Rouărită Romani.
Este-o turmă de oițe.
Da de oi cine-mi grijea?
Iuonaș și soru-sa.
Uită-te tu frate n jos
Și caută că-i vedea:
Un noruț de plóie grea,
Ér frate-s'o răspundea:
Acela nu-i noruț de ploii,
Că is pețitorii tēi;
Aici la min' or veni
Și pe tine te-or peți.
Ér lângă tine-mai cer
Opt berbeci și-un mielușel,
Și apoi oi d'un stăurel:
Cinci sute de miorele
Și p'atâtea mielușele
Și pe tine lângă ele.
Soru-sa dec' anđia

De-acolea mi-se scula
Intr'o grădină intra,
Un struțșor își lua
Și n fântână-l arunca.
Decă bine l'a udat
Din fântână l'a luat
Și a mers tot rourând,
Și din gură cuvântând:
Es-ta-i struț de bosuiooc
Să dăm la tineri noroc.
Đile bune la Români
Și ertăciunii la bētrâni.
Noi cântăm cu bucuria.
Christóse mărire ție!

III

Colo n sus, Dómnă, mai sus!
Florile dalbe.
Sus la vérful muntelui
Umblă-un pécuarariu la oi
Cu fluierul fluierând,
Turmuluța înturnând.
Fluer tace, turma pasece,
Fluer đice, turma plânge;
Când cu fluierul tăcea,
El din graiú așa grăia:
Lăsa-voiú la lupii oi,

C'am albít
Oile tóte pi
Cătră domni lor đicea:
Stăpâne nu ne lăsa,
Că de tine-om asculta,
Și tu nu ne părăsi,
Că noi bine te-om griji:
La Sânt-Georgiu
C'un miel frumos,
La Pășciță cu jintiță,
La Ispas ți-om da și caș.
Decă-i muri unde-va,
Noi pe tin' te-om astupa:
In câmpul cu florile,
Unde bat vénturile.
Dintre noi cele belái,
Mult te-om mai plânge pe
Dintre noi cele cornute,
Mult te-om mai plânge pe
Boereni, 1895.

Constantin

invățămacistul

ște.

Đóder în to

porci, marī

áda, ci își c

oină, și-și fă

Deschiderea corpurilor legiuitoare române.

Joi, în 7 Decembrie v. s'au deschis Corpurile legiuitoare române. La orele 11^{1/2} dimineața, domnii senatori, domnii deputați și înaltele corpuri ale Statului s'au întrunit în sala ședințelor Adunării. La orele 12, M. S. Regele a intrat în sala Adunării, precedat de Casa Sa civilă și militară, fiind primit la scară de domnii miniștri.

Regele, suindu-se pe tron, încongiurat de domnii miniștri, a ținut următorul Mesajiu:

Domnilor senatori,
Domnilor deputați.

O nouă legislatură își ia astăzi începutul.

Demisiunea cabinetului precedent și numirea guvernului actual au tras după sine dizolvarea corpurilor legiuitoare, care de alt-mintrelea ajunseseră aproape de termenul lor constituțional.

În urma nouelor alegeri simțesc o viură multămire de-a fi încongiurat de forțele reînnoite ale națiunii și de-a vă ura bună-venire.

Munca înțeleaptă și stăruitoare a națiunii a dat dezvoltării Regatului român un avânt puternic și a făcut să crească pozițiunea lui în afară. Ast-fel el stă astăzi, în împregiurările prin care trece Orientul european, ca un punct de reazăm al ordinii, al stabilității și al unui progres neîntrerupt.

Acastă situațiune, având de basă o încredere reciprocă cu un țel constant — asigurarea păcii, — a stabilit cele mai bune relațiuni de prietinie cu toate statele. România nu poate decât să se bucure de silințele depuse de Marile puteri pentru a înlătura ori-ce cauze de neînțelegeri, și pentru a fi unite în măsurile destinate a asigura popórelor liniscita lor dezvoltare. Putem privi aceste silințe ca cea mai puternică garanție a păcii, pe care o salutăm cu adencă multămire.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

Asigurarea deplină a justiției pentru toți cetățenii și în toate împregiurările, este cerință de întâia ordine într'un Stat.

Veți avea dăr a vă ocupa cu îmbutătirea treptată a organizației noastre judecătorești și de revisuirea legii judecătólor de pace, care interesază mai de aproape clasele muncitoare ale societății. Revenind la sistemul mai potrivit cu nevoile și trebuințele Țerei, a judecătórilor sătenesci și de ocóle, se vor putea tot-odată realiza însemnate economii în bugetul ministerului justiției.

Descentralizarea administrativă fiind o cerință espresă a Constituțiunii, ér aședarea administrațiunii pe o cale temeinică și corăspundătoare cu progresele ce am desăvirșit fiind o necesitate adănc simțită de toți, guvernul meu va presenta deliberării Domniilor-Vóstre reformarea legii comunale, a legii județiane și a legii pentru serviciul exterior al ministerului de interne.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

Un an cu o recoltă rea, scăderea generală a prețului cerealelor și sporirea prea simțitoare a unora din cheltuelile Statului, au influențat defavorabil asupra bugetelor ultimilor doi ani. Sunt încredințat, că d'împreună cu guvernul Meu, veți ajunge a regula această situațiune printr'o esactă evaluare a veniturilor și prin realizarea de economii în cheltuelile Statului.

Se vor supune deliberării Domniilor-Vóstre reducerea și transformarea dăreii căilor de comunicație și desființarea taxei de patru lei prevădută în legea olerului mirean.

Veți avea a discuta în sesiunea actuală modificările indispensabile ce sunt a-se introduce în legea învățăméntului primar și revisiunea legii vânzării domeniilor Statului, pentru a generalisa cumpărarea în loturi mici și a ușura modalitatea plății datorite.

Dezvoltarea puterilor naturale de producțiune a Țerei cere napărat o lege a pescăriilor, prin care să se stabilească normele de exploatare a acestui isvor de bogăție națională în întreitul scop: de a mări producțiunea, de a da un aliment igienic și ieftin populațiunii sêrace, și de a spori veniturile Statului.

Darea în circulațiune a marelui pod peste Dunăre, lucrările destinate a crea un port sigur și îndestulător la Constanța, deschiderea de linii noi de căi ferate și studiile ce se pregătesc pentru altele, vor completa rețeaua căilor noastre de comunicație. Rămâne acum să organizăm în tolosul economiei generale a Țerei mijlocele de transport pe uscat și pe apă.

Apararea Țerei a fost tot-déuna un obiect constant al preocupățiunilor noastre. Guvernul meu va face, deci, propunerile necesare pentru a-se completa armamentul, pentru a introduce îmbunătățiri în legea soldeilor, în legea înaintării, în legea cadrelor și pentru înființarea unui serviciu special de pază a fruntăriilor.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

Noua legislatură deschide Domniilor-Vóstre un câmp întins de activitate.

Unți în aspirațiuni, în simțăminte și în muncă, concentrate spre înflorirea și întărirea patriei, nu mă îndoesc că Domniile-Vóstre veți da soluțiunile cele mai priincioase nevoilor și trebuințelor Țerei, și veți asigura progresul nostru neincetat, care este țința tuturor preocupărilor Mele și a întregii Domniilor-Vóstre lucrări.

Dumneșeu să bine-cuvânteze activitatea Domniilor-Vóstre, făcând'o folositoare și rodnică pentru binele și prosperitatea scoupei noastre Români.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol.

Președintele consiliului miniștrilor și ministru al afacerilor străine, D. Sturdza. Ministrul justiției, Eug. Stătescu. Ministrul cultelor și instrucțiunii publice, P. Poni. Ministrul războiului, General C. Budișteanu. Ministrul de interne, N. Flevo. Ministrul finanelor, G. Cantacuzino. Ministrul agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor, G. D. Pallade. Ministrul lucrărilor publice, G. I. Stoicescu.

După terminarea cetirei Mesajului, M. S. Regele părăsesce sala Adunării; ér Corpurile legiuitoare proced îndată la începerea lucrărilor.

(Monit. Of.)

Dela Sibiu.

(Alegeri comitatense și comunale).

Sașii, de când sunt așa de strîns legați și aliați ca șoviniștii unguri, s'au molipsit așa de mult de apucăturile despotice ale administratorilor maghiari, încât au început și ei să fiă teroristi. Pentru-că în cercul Mercurei, la alegerile întregitoare de reprezentanți comitatensi, au reușit de astă dată candidații români, Sașii și foia lor din Sibiu au făcut mare șgomot și s'au plâns, că sunt amenințați de Români. Deși alegerea dela Mercurea a fost verificată, comisiunea judecătórescă permanentă a desființat-o, pe cuvânt că alegerea n'a fost publicată în totă ordinea.

Se vor face dăr nouă alegeri, și Sașii se vor strădui a împedeca să fiă realeși bărbați ca Dr. Rațiu, Dr. Frâncu, Droc ș. a. Ce era decă de astă-dată intrau cu 6 Români mai mulți în congregația, unde Sașii și așa formeză o majoritate covârșitoare?

Sașii pretind, că au fost tot-déuna drepti și echitabili față cu Români. Atunci de ce strigă ca din gura șerpelui că au fost aleși odată 6 Români la Mercurea, în care cerc sunt 15,000 Români față cu 4000 și ceva Sași?

Dăr au dat o dovadă strălucită despre simțul lor de dreptate Sașii la alegerile întregitoare de reprezentanți ai comunei orașenesci Sibiu. Intre 77 de reprezentanți ei au ales numai un singur Român, căci ceilalți doi, ce iau mai pus în listă sunt viriliști, adecă aveau și așa dreptul de a fi membri ai consiliului comunal.

Despre tóte aceste isprăvi ale Sașilor ni-a scris deja un corespondent din Sibiu. Eată acum ce ne scrie un altul cu privire la alegerile comunale Sibieni:

La orașul Sibiu să fac alegerile pentru reprezentanță. Clubul românesc nu scim cine-l conduce, cine nu, mai ales de când a ajuns sub presiuni d-lui I. A. de Preda, cu tóte că lozinca e dată, că Români să împlinescă hotărîrea conferențelor naționale, de a-și valida votul în municipii.

În fața faptului, că „Kreisausschussul“ (comitetul electoral) sâsesc cu tendință întrelasă respectarea Românilor la oraș. măcar prin alegerea câtorva membri din inteligența așa de numărósă, — având aici Consistorul tuturor Românilor gr. orientali, seminar teologic-pedagogic, banca „Albina“, Asociațiunea Transilvană, un număr de foi politice, și având Români și anume atât „domnii“, cât și cei 90 de meseriași români independenți și mulțimea țeranilor noștri o mulțime de interese la Magistratul sâsesc, care scrie și vorbește numai nemțesce, și care nu are aplicat nici un suflet românesc afară de măturătorii stradelor originari din Rășinari, — elementele mai tinere au început mișcarea, ca să se scótă la urnă cel puțin 1/10 (una a decea) parte din membrii, ce să aleg acum, ca să formeze cel puțin 1/20 parte din reprezentanța orașului.

Acastă dreptă dorință nu puti însă să se fiă realizată. Mă întrebați de ce? O să vă spun. Președintele clubului românesc din loc cu două zile înaintea alegerii, nu scia măcar ată că sunt alegeri!

Poftim să ni seare model în centrul, ce-și dă aeră, vede că are adus A. N. de sânge de țărâre. Aga.

Asociațiunea națională aradană.

„Asociațiunea națională aradană petru cultura și forului român“, care de timp îndelungat n'a dat nici un semn de viață, așa că mulți dintre Români póté își vor fi și uitat de esistența ei, acum e în ajun, de-a fi érași înviați.

Acastă veste îmbucurătoare o aflăm din următoarea convocare, ce s'a

Tóder Părepsul.

„Óre la Tóderu Grighii de cei die „Porcosul?“ întrebai odată pe moș Mitru, păzitorul dela viile grofului, care însă grija și de viuța noastră, fiind aproape de cele grofesci.

Moș Mitru, păzitorul, era unul din bétrâni moșnegi la noi în stând érna-véra tot pe delul liveghia ca un ânger păzitor dela satului; el din înălțimea, îi era căsuța și viile, putea sele tuturor locuitorilor dela — stând mai mult singur — a gândi liniștit asupra fiăocuitor dela noi; el, adecă păzitorul de vii, scia multescia mai atâtea, câte scia si nzarine, pécuarul cel vestit, ce și era Mitru cam de-o cam de-o potrivă.

mandrești doi ómenii, până trăiești amu-s morți améndoii, a scrie întrebam una alta, unde-i că mult imi plăceau răselor cele înțelepte și cu și acum, fiind la via,

până să mánânc vre-o două pierseci, ce le luasem însu-mi cu mâna, întrebai pe moș Mitru, păzitorul. Óre la Tóderu Grighii de cei die Porcosul?

Și această întrebare póté că nu i-o puneam, decă n'ăși fi zărit pe Tóderu Grighii arând cu patru boi ca patru lei la un ogor chiar pe lângă gardul din jos al viiei, ér la Tóderu Grighii numai în față-i diceau ómenii „bade Tódere“, alt-cum toți îi diceau Porcosul.

Ér moș Mitru păzitorul, era bun bucuros să-l întrebe omul una-alta, ca să pótă povesti după dragul inimii lui și să-și pótă arăta iscusința; el bucuros imi spunea ori-ce l'a-și fi întrebat, ér acum, că ce-l întrebai chiar despre Tóderu Grighii care-i era cam neam și cu care — ca cu un bocotan, ce era acum — tare se lăuda, moș Mitru păzitorul începui a-mi spune povestea cea adevărată a lui Tóderu Grighii cu multe ponturi și alcamuri, cum făcea el când povestea cu domni. M'ăși ținé forte mândru, decă a-și puté spune și eu povestea lui Tóder Porcosul tocmai

după cum mi-o spuse moș Mitru păzitorul. El începui cam așa:

Hm, domnule, povestea nepotului-mi-o Tóder cine o scie în satul nostru bine ca mine? Nici el singur nu o scie așa bine ca mine, că eu l'am cumpănit de-i astăzi bocotan, cum îl veți; adecă ce să die: sfatul meu și darul lui Dumneșeu l'am pus pe el în picioare, că vai, sêrac și necăjit mai era într'o vreme!

Adecă-tă-le lucrul a fost așa, domnule, că nepotu Tóder a fost de o potrivă cu tatăl dumitale, de-odată i-au prins cătane la Unguri, în 48, par-că acum ved, și de-odată au venit din cătane într'o noapte de bobotéză, de crepau și lemnele de frig, ba și vițelul în vacă sta dóră să moră de frig, și ei erau numai cu sumășele peste cămăși, că pieptarele li-le luase Kintezii (voluntarii (önkéntes-ii) din Ungaria). Așa fugiră ei peste cele dealuri, prin omét până-n bréu, de mă mir, că n'au înghețat. Dăr omul tînér, cu dor de casă și de copii, trece prin foc și prin apă! Satul era împrăștiat, ómenii erau fugiți prin Ciceu și pe unde se puteau ascunde

de frica rășmelității. Eu eram tot aici, la viia grofului, unde mă pomenisem de réu copil, că și tata și moșul, ba póté și strămoșul tot ca păzitorii la vii ne-am pomenit.

Destul că nepotu Tóder cu tata dumnitale ajunseră la mine atunci nóptea, că în sat se temeau să între. Le spușeu eu ce-i prin sat și i săturaiu, că erau mai morți și de fóme, apoi a doua di coborii eu în sat, că eu nu mă temeam nici de Români, nici de Unguri. Români nu-mi făceau nimic, că Român eram și eu, ér Ungarii încă mă cruțau, de frica grofului, în a cui slujbă eram. Prin sat și aflai starea lucrurilor, și veni și le spușeu lui Tóder și la tata dumnitale, că ai lor sunt la Ciceu suiți cu popa cu tot; la popa i-au și degerat atunci degetele dela améndoué picioare.

Ce să-ți spun mai departe din revoluția? Ai auđit d-ăta, ce chinuri au tras ómenii pe acele vremi, cât să ferescă Dumneșeu și pe puil de năpărcă, să n'ajungă zile ca acelea! Destul, că încetul cu încetul se póté răscolă, Muscanii făcură pace

Românilor din orașul și ținutul:

Domnule! Asociațiunea națională pentru cultura poporului român...

Am d'avem onore a Te invita să binevoiesci...

- 1) Emiterea unei comisii pentru invitarea...

Arad, din ședința direcțiunii dela 9 Decembrie n. 1895.

Ioan Beleş, m. p. director. Ioan Petrovicu, m. p. secretar.

De-odată cu această convocare s'a adresat și următorul apel...

P. T. Domnule! Dă-mi la nici un popor din țară nu este atât de ardentă...

Din acest punct de vedere au purces antecesorii noștri, când a înființat instituțiunea cea frumoasă și salutară...

Asociațiunea noastră de un însemnat șir de ani însă nu se bucură de spriginul inteligenței române...

Deore-ce în 31 Decembrie v. se va ține adunarea generală a asociațiunii...

Te rugăm tot-odată să nисуэси prin influința p. t. dtale a capacita spre această...

soțescă, pentru-ca astfel să avem aici în Arad un adevărat far luminos pentru mult certatul nostru popor român.

Arad, din ședința direcțiunii ținută la 9 Decembrie 1895.

Premergerea cu bune exemple. De lângă Someș, Dec. 1895.

Preoții noștri s'au bucurat în toate timpurile de mare cinste înaintea poporenilor lor...

Ce e drept, în timpul din urmă, de când lumea cere dela fitorul preot carte mai multă...

Despre un ast-fel de preot voiți să...

SILVANIEI

vă vorbesc și eu. E popa Ion care nu departe de orașul B. Meriță se-l cunoscă tot omul...

Când se preoți, el nu află nici casă parochială de dai Dómne, nici biserică mai bună...

Ei, cugetă popa Ion, un an doi voiți ședé cum voiți pute în casa părintescă, pân' va fi se ajungem la o casă parochială potrivită...

Atunci popa Ion, care alt cum și predica în toate Duminecile la poporul lui cel bun și ascultător...

Uitați-vă, iubiți poporeni, dișe el, de ce v'am rugat să stați o lecă se mă așteptați aici...

la o parte pân' vom aduna bani să putea face casă vrednică de Dumneșul puterilor, să facem o biserică...

Ce se dicem părinte Ióne, răspunseră bătrânii satului, dicem se te țină Dumneșu, că bun gând ai gândit!

În ziua de Rusalii eși popa Ion cu poporul afară la țarină și făcú rugăciuni fierbinți cătră Dumneșu să le scutescă țarinile de secete...

Și feri Dumneșu țarina de vânt, și veni timpul seceratului și al blătitudii și în șura popii Ion făcură gazin, și care, cum îmblătea, aducea grâ...

Și veni vremea culesului de prun și de cucuruz și făcură un coșar mî și-l aședară în curtea popii Ion și fiă-cu aducea ciucalăii cu sacii și-i turnau coșar până se umplu cu vîrf...

Primăvera, còlea după Pasci, ca-se plătesc bucatele mai bine, vîndurăstul și cucuruzul cu preț bun și adreși sumele de pe grâu, cucuruz și prun vîndură, că au apròpe 1500 fl. Și se nîna poporul când vîdú atata potopă ban adunat fără executor...

în țară, ér ómenii începură a-și vedé de nevoile lor.

Toți ca toți, dér nepotul Tóder era mai nęcăjit în tot satul. Ungurii-i beliseră patru boi și doué juninci, și-i dădură, nu-i vorbă, baní de ai lui Kossuth...

Mai veni un réu pe capul lui. Aflară adecă domni (sub „domni” înțelege poporul numai pe mai marii posezori, cari avură jobagi), că grădina și casa, în care ședea nepotul Tóder...

se-șai caute dreptul? Cui se se plă-ngă?

Atunci am ținut eu sfat cu popa cel bătrán, ce-i de făcut? Er din statul nostru a eșit așa: decă dracul și-se pîne pe suman, tae-i și lui o aripă, că-ri de nu se îndestulesce cu atâta, dă-șbracă sumanul și i-l dă lui, ér tu iș-șai alt suman, bun-réu, cum vei pute.

Așa învăța răm și pe nepotul, se nu umble cu pări, că decă fără drept îi ia groful grădina și casa din sat, cât de târziu, Dumneșeu ér i le-a da înușrèpt. Ér el se-și tacă casă pe moina cea mare, ce o avea chiar sub pădure.

Cu greu îi venea bietului Tóder să lase el satul, unde crescuseră și copilărise, se lase el casa părinților săi, și se se tragă la pădure. Dér ce era se făcă? Ne-am pus toți sătenii laolaltă, i-am adunat lemne și i-am înciripat o căsuță acolo sub pădure.

Atâta avea la sufletul lui, dér era totuși mângaiat, că i a lui, ni-meni nu-i poruncesce când se se scóle și unde se mERGă. Iobăgia o

ștersese, ómenii lucrau de Lunia di-minéța până Sâmbătă séra tot pe séma lor, ér Dumineca mergeau la biserică și se rugau lui Dumneșeu; erau ómeni mai cucernici cei ce slujiră domni, decătr rëndul ést de ómeni, crescuți în rěșfățare!

Destul, că pe Tóder îl aședărăm déră sub pădure în casă făcută cu pripa, ca se nu stea în drum; acésta fú chiar în sèptémăna Pascilor. O vreme frumoasă, bună de lucru. Când fú a doua di de Pasci, îi mai dăruí Dumneșeu un pruncuț, lângă cei doi, ce-i avea.

N'avea bietul Tóder la sufletul lui nici atâta, cât se făcă pruncuțului un botez, după cum i obiceiul nostru, cu o țir de óspet și cu sfeștaniă. Dér îi dăduí eu grâu și vin și făcurăm se fiă bine.

În Dumineca Tomi botezarăm copilul, și-i puserăm numele Toma; acela-i acum nu sciu ce domn mare în Téra Moldovei. La botezul pruncului veoi și cumnatul său popa din Curmătușă, și-i aduse ca cinste o capră cu doi eđi. Nănașul copilului îl cinsti cu un purcică, eu cu altă pur-

cică, și popa nostru, Tritan, Dumneșeu se-l ierte și se-l hodinesca, îi trimise colací, cum capătă popii la Pasci, un sac plin, și-i dăruí și el o godină ca de un an. Așa cu botezul copilului Toma, de-odată se vîdú nepotul Tóder ér la ceva vituțe, și mulțámia lui Dumneșeu și ómenilor celor de omenie pentru ajutor.

Apoi, ce se-ți spun, fiind său tos, și muncitor și cruțator, în moina aceea, pe care-i era cat aduna atâtea bucate, de-i era și ajuns peste tot anul. Din capră pea un an făcú vacă, ér porcii, atâta se înmulțiră din cele 3 purcele, c în scurtă vreme avea turmă de porci ca groful de mare. Și-i și era ușc acolo de ținut porci cât de mult, că nu trebuia se le dea din mîi mai nimic, pădurea era apròpe, n mai după casă, acolo véra putea scurma, ér tómnă și érna aflau atâ ghindă și jir prin pădure, de se f grășau ca de grăunțe.

Și vindea Tóder în tot an câte 20—30 de porci, mari și mic și banii nu-i prăda, ci își cumpéra moină lângă moină, și-și făcú casă

Mulți oameni erau de aceea părere, d'ér părintele lor le d'ise așa: Iubiți poporeni! Dumneșeu a ascultat rugăciunea noastră și a ferit țarina de vreme, rele, și tot Dumneșeu sfântul a muiat inima fiă-căruia de a dat pe s'ema bisericii care cât a promis, ba unii chiar și mai mult decât a promis. Fiă numele Domnului binecuvântat!

Eu nu d'ic să nu facem și în anul acesta și în cei următori, cum făcărăm în anul trecut, d'ér ași gândi, că cu banii care-i avem să vedem să ne punem biserica în așa rând, cât barem 30 de ani să nu avem de a face alta mai scumpă, nici a repara la ea. Că, uitați-v'ă oameni buni, chiar d'eece ani de-a rândul de am aduna tot ca în anul trecut de bine, și abia am ajunge la o sumă, din care să facem o biserică de zid, cum vedem că au alte sate, m'ă mari și mai bogate decât noi. Dec' să am noi așa:

Pu' Lemnul din biserică ac'asta veche este r'ete bun, cea mai mare parte, și-i lemnu' r'amp, de ștejar, de care ad'j rar se mai s'ă. Eu am cugetat, că din lemnu', care-i d' biserică, și mai din lemne de ștejar, ce m' n da fiă-care din celea, ce le-am cum- at, astă-iernă din pădurea grofului, apoi vit cumpărând din oraș lemne și scânduri țel'rad, noi ne putem face o bisericuță bur' n pahar, dinlăuntru vom tinciui-o, ér fără o vom bate cu scânduri bine j'ne și apoi eu cu mâna mea o voi v'ăpsi, av'eva fi mai așa de bună ca și una de țit, ér de costat veți ved' d-v'ăstră — nici fi m'ia de fl. nu o să ne coste.

Oamenii își făc'ură și ei socotela și n' urmă d'iseră, că bine d'ice părintele Ion. ti Și se apucară de lucru, și peste vre-o s'eptemăni aveau într'adev' o biserică fr un pahar și nu i costase decât 950 fl. asdin banii r'emași făc'ură o casă parorelă, tot de lemn, d'ér bună, largă lumimă, și cu destule încăperi. Drept și mai lin'it, că părintele Ion lucra alătura cu înlătm'ni lui; el desemna, ei ciopleau; el tru a, ei șindileau, și lucrul mergea ca gura l'șină de repede.

tem r' nică * * * ou începutul bun fiind al păstoririi pă- lui Ion, după vre-o d'eece ani de muncă r'eruptă și-a adus mica parochiă în de necrețut de bună. Tot, ce credea o'ispre fericirea trupescă și sufletescă a cerului s'eu, tot făcea și face cu acel popor, pun'nd um'er la um'er preot cu țar și popor cu preot. Ad'j își e mai of dragul când mergi și veți ce-i acolo: locică, școlă, casă parochială, t'ote bune apr' bun rând. Grădinile poporenilor ca Revpreotului sunt pline de pom' tineri, voile ales'i, făcuți de poporul inv'etat prin s'aten ajutorat mai târ'iu și de inv'etotă r'ere-i numai de câți-va ani acolo, că minist'at părintele Ion a fost inv'etator, o ani de ar'ndul. Mai mult: Acum

au societate de lectură, societate de împru- mut și păstrare, ei de ei, au pentru s'erbătorile de v'era popici, căci în cele de érnă își petrec timpul cu cetirea și cân- tarea sub conducerea preotului lor. Apoi, fiind-că orașul nu e departe, ér la oraș laptele are preț bun, popa Ion aduse vre-o 9 vaci și un t'ăurean de pinzgau, cât ad'j sunt în comună vre-o 20 de vaci de acel soi și peste câți-va ani va fi plin satul tot de vite de acel soi.

Vedeți, ce p'ote face un om cu tra- gere de inimă cătră poporul s'eu? Și aceste t'ote nu sunt n'ăscociri, nu glume și po- vești, sunt lucruri adev'erate, ér acel preot tr'ăsece, este viu, are nume și renume, chiar în temnițele Clujului este cunoscut, că a stat închis acolo pentru cauze naționale.

Voiți să-i sc'iti și numele? M'ă tem, că s'a sup'era de i-l voiți spune în public, că e modest, ca toți oamenii cu inimă bună. D'ér cine nu crede celor d'ise ci, întrebe-m'ă pe mine și atunci îi voi d'ă adresa celui st'imat preot și i voi spune unde să-l afle, ca să se convingă merg'nd și v'ed'nd mi- nunile, ce le-a făcut el cu bravul lui po- por.

Din congregațiile comitatense.

Se d'ice că ac'asta va fi cea din urmă „restaurația“ și că în viitor, introduc'nduse administrația de stat, funcționarii ad- ministrativi vor fi numiți.

Mai bine așa de-a dreptul la poruncă, decât să se faoă voia celor dela putere prin volnicia, călcare de lege, presiuni și corupția, cum s'a întâmplat la Făg'araș, unde inv'etăcelul lui Banffy, voinicosul Bauszern, ca să iasă cu candidații lui, n'a vrut să candideze nici un Român, nici chiar pătru dintre funcționarii români cei mai harnici ai comitatului. Ba în locul acestora a candidat Unguri și renegați, cu cari a ocupat solgăbiralele, ca să aibă cu cine corteși la viit'orele alegeri,

Tot cam ca la Făg'araș amers în t'ote locurile, unde a fost vorba și de candidați români, așa că frații dela Caras-Severin și dela Arad au avut mare dreptate, când au d'is că Români sunt prigoniti în comitate.

Congregația comitatului Brașov, ce s'a ținut astăd'i, a mers în ce privește alegerile de funcționari f'orțe neted, căci s'au reales tot cei vechi, și n'au fost alți candidați. Numai un singur post, de unde a s'urat unul la Făg'araș, ca Bauszern se-l facă solgăbiru, a fost ocupat c'un Ungur.

În decursul ședinței extraordinare s'a ivit érași cestiunea de limbă, când membrii români s'au opus propunerii de a se felicita noul ministru de agricultură. Mai târ'iu Români au combătut energic propu- nerea de a să vota un credit suplementar

pentru esposiția milenară, pentru formarea de banderiu etc. S'a n'ăscut aici o discu- siune infocată, la care au luat parte și câți-va membrii unguri. Dintre Români au vorbit d-nii Dr. A. Mureșianu și I. Lenguru. Sașii verđi au votat în ambele r'enduri cu Români.

SCRIRILE ȚILEI.

— 9 (21) Decembrie.

Despre starea săn'etății moștenitorului nostru de tron, Francisc Ferdinand, care petrece de mai multă vreme în orașul Kairo din Egipt, pentru clima f'orțe blândă a locului, — sosesc sc'iri triste. Starea moș- tenitorului merge tot mai spre r'ău, dec' are lipsă de cea mai mare îngrijire și liniște.

— o —

Notele de stat de 1 fl. v. a. se pri- mesc în circulația ca plată numai până la finea anului, adecă până în 31 Dec. n. 1895. De aici încolo, până la 30 Iunie 1896, se vor primi ca plată numai la casele statu- lui. Ér după terminul acesta, până la 31 Dec. 1899, se vor rescump'era numai pe lângă petiția. — Facem încă-odată atenți pe cetitorii noștri, că piesele de bani de câte 20 cr. și de câte 4 cr. se mai primesc în aceeași val'ore la casele statului și la oficii, ca plată numai până la finea anului curent. După terminul acesta statul nu le mai rescump'era. Piesele de câte 10 cr. nu sunt încă revocate. De-ocamdată ele cir- culéză și mai departe.

— o —

Dare pe chibrite. Între ministru unguresc de finance și între cel austriac s'au început pertractările pentru introduc'erea monopolului pe chibrite. După cum se auunță din partea oficială, ministrii s'au învoit, ca fabricile de chibrite de-ocamdată să nu le ia statul. Chibritele se vor put' fabrica și mai departe în fabrici private, d'ér asu- pra lor se va pune dare, ca și în Francia, ér pentru control fiă-care cutia de chibrite va fi prov'edută cu un fel de marcă. Va să d'ică în éur'nd avem să ne așteptăm la scum- pirea chibritelor.

— o —

Ministru român la Petersburg. În locul d-lui Alex. Catargiu, care s'a dat dimisiunea, a fost numit ministru plenipo- tențiar român la Petersburg d-l Rosetti- Solescu, până acum ambasador român la Belgrad.

— o —

Trimiterea pachetelor prin postă. În timpul erneli, mai ales îns'ă acum, în ajunul s'erbătorilor, numărul pachetelor trimise prin postă fiind mult mai mare ca de obicei, se p'ote întâmpla f'orțe ușor, ca pachetul, decă nu e bine făcut și adresat, să nu ajungă la destinația. Din cauza asta direc- ționea postală din loc atrage atențiunea publicului asupra următ'orelor m'asuri luate de ministerul de comerț cu privire la im-

pachetarea și adresarea p'tul A órece s'a întâmplat, că de P. grălucită articuli de m'ncare de mulă aracte Sași adresa, așa că nu s'a mai n din eprese, cui a fost adresat pachetea ge Sibine la adresa: în viitor ad'ra 10 au tre- bui să fiă lipită astfel pe pach'ă Zăciat să nu p'otă cadé. Pachetele, a căror n'nd esă nu va fi scrisă de-a dreptul pe pach'ă ci nu- mai pe h'artiă, de cumva ac'astă h'artiă nu va fi lipită bine pe pachet, cu t'otă partea ei din dos, ci va fi lipită ori sigilată nu- mai la cele patru colțuri, — nu vor put' fi primite la postă. De-asemena la pache- tele, a căror adresă este scrisă pe tăblițe de scândură, ori de h'artiă, trebuie ca aceste tăblițe să fiă bine legate de pachet, cu sf'oră tare și duplicată. Atară de acestea, pentru siguranță trebuie să se pună și în pachet, în partea de-asupra a lui, imediat sub capac, o copiă a adresei, ca astfel și în oasul, când adresa de-asupra s'ar perde ori nu s'ar mai put' ceti, pachetul totuși să p'otă ajunge la destinația. Adresa de pe pachet și cea de pe blanchetă (Fracht) tre- buie să fiă într'u t'ote scrisă în același fel. Fără observarea acestor reguli, pachetele nu vor fi primite la postă.

— o —

Câți Români sunt în Basarabia. Ga- zetele rusesci spun, că în anul acesta s'au recrutat în Rusia 270,000 feciori, dintre cari 2000 sunt Români. Socotind populația Rusiei cu 110 milioane, ne-ar da pentru Basarabia 815,000 de suflete, pe cari in- su-și guvernul rusesc le recun'osce a fi Ro- mâni. D'ér trebuie, că într'adev'er numărul Românilor e și mai mare.

— o —

Instituție românească de bani, după cum aflăm din noul „Compas românesc“ redactat de d-l Petra-P'trescu, avem în present în Ardeal, Bănat și Ț'era ungu- rescă cu t'otul 45. Acestea representă în total un capital social de 2.370.444 fl.; depun-ri: 10.722,538 fl.; profit éurat în anul din urmă de gestiune, 417,179 fl. În anul trecut s'au mai făcut pregătiri pentru înființarea de bănci nou' românești în Huedin, Bocșa montană, Cacova Aiudului, Cămpen, Monor, Sasca montană și Satul nou lângă Panciova. Am'nuente asupra fiă- cărei bănci se pot ved' în auintitul „Com- pas românesc“, care pe lângă datele privi- t'ore la statistica institutiilor de bani, con- ține partea I. din legea comercială în es- tensiune de vre-o 60 pag., trageri la sorți în 1896, taxele de timbre pentru polițe și documente, un mic c'alendar pentru 1896 etc.

— o —

Oficiul postal din loc va fi mâne, Du- rinecă, deschis t'otă ziua, put'nd a se preda atât pachetele, cât și bani, ca în ori-care d'i de peste s'eptemăna.

— o —

Timpul a fost în s'eptemăna ac'asta m'ole și ploios. Zapada s'a topit apr'ope t'otă. Din Agram ni-se scie, că tot cam așa e timpul și pe acolo, și că în 13 și 14 De- cembrie a furibundat pe Marea-Adriatică Bora. Dela Fiume până la Carloveț e zá- padă.

mai mare, și-și făc' grajd și șură și h'ămbare și se înbogăția v'ed'nd cu ochii. Ear oamenii, când v'ed'ură cât h'aram de porci are, prinseră a-i d'ice Porcosul, ér fiind-că la noi în sat a mai fost un Griga, v'ér cu tatăl lui f'eder, și fiind că acest Griga încă un fecior de-l chiamă Tóder, la i d'ic Todoru Grighii chioru, — o că-i chior de un ochi, precum scii, ér nepotului îi d'ic Tóderu Ghii Porcosul, fiind-că a ținut și de mulți porci și din porci s'a apu- t'at la ce veđi, că are.

Așa-mi spuse moș Mitru, păzito- ul de vii, apoi mai adause:

Și are mare avere Porcosul, că țimă-vara ară câte 2 s'eptemăni cu țugul cu patru boi tot în moșia îi; vara la ogor alte 2 s'eptemăni. Ér să și cun'osce, că stoguri de țu ca el numai ar'ndașul grofului țai re. boi scumpi ca el numai țai re, ér Armenii din Gherla de duc câte

mare, alți 2 sunt la economiă ér fata cea mai mare, precum bine scii, e după bocotanul din Valea do- sului, și fata cea mai mică p'ote fi chiar preutésă, că a purtat-o la școl- ele cele mari, ca și pe feciori. Acesta-i Porcosul! D'ee Dumneșeu să fiă toți oamenii ca Porcosul!

Așa imi spunea moș Mitru, pă- zitorul de vii, ér eu ca să cerc firea moșnegului, d'iseu ca 'n glumă: Bine, moșule, d'ér decă este el așa avut, precum v'ed că și este, de ce nu se p'ortă mai alt-fel, mai scutu- rat, nu așa felegos?

De ce? întrebă moș Mitru, — fiind-că are chielm în căpătină, nu-i nebun să se facă turc acum la b'ê- trânețe! Cu opinci și cu suman și cu cioreci de l'ână dela oile lui e mai îndemănos la lucru, p'inde cu t'otă mâna, calcă unde cere, nevoia, sunt mai potrivite la muncă și mai calde la piele. Apoi d'oră m'ăcar noi b'êtrâni să ne cun'oscem că suntem Români, că v'ed că acești tineri nu- mai Dumneșeu mai scie de ce neam țai re. Mi-e și gr'oză să într'u în omnule, atâta s'a împupuțat

lumea de tare. Chiar la biserică d'ic merg, numai p'ecate-mi fac, c'ă înu- mă pot uita la atâtea neburc'ii ce v'ed ad'j pe oamenii noștri, m'ăi ales pe fetele și nevestele noastre.

Cređi-m'ă, domnule, că numai noi câți-va, cari suntem din țilele cele vechi, mai ținem la portul nos- tru cel vechi. Alt-c'ăim ce să d'ic, că veđi-i dumniata b'ugăt de bine, cât sunt de împupuțati toți, ca turcele, numai zurgalau-le lipsesc.

Uite, domnule la mine și la Tóder Porcosul, așa âmblau mai de- mult toți Români, d'ér... s'a stricat lumea, domnule, adecă nici nu lu- r'ăea, că lumea-i b'ugăt de bună, mai bun e numai Dumneșeu sfântul, d'ér oamenii s'au stricat, nu mai merg nici la biserică, ori de merg, se duc numai ca să-și arate hainele, apoi, pe lângă ce sunt f'aloși, sunt și puturoși cei mai mulți, nu le place nici lucrul, numai podóbele și b'eu- tura cea multă. Și totu-și unii ca aceia îi d'ic nepotului meu: Porcosul, d'ér, — D'ómne iartă-m'ă, nu mă scie 'n osindă. — porcoși sunt aceia, cari își b'eu m'inea și averea, nu ne-

potul Tóder, pentru-că din porci s'a ridicat la stare bună.

Intrase b'êtrânul în foc și-mi plăcea de el cum vorbia, și de nu aveam grabă să cobor dela viă, cine scie câte-mi mai spunea.

Am aflat de cuviință să scriu cele povestite de moș Mitru, că după a mea părere omul care-i om, și din povestea ac'asta p'ote inv'eta ceva, adecă: p'ote să învețe, că omul cu minte și cu noroc, dintr'un purce- laș doi se p'ote ridica de-asupra n'ecasului, apoi ridicat odată chiar gazdă se p'ote face. Că, d'ică cine ce-a vrea, d'ér omul până-i s'érac, până nu are el cele de lipsă pentru traiu, tot sluga altuia trebuie să fiă, ér cel ce-i slugă nu-i stăpân și apoi:

Cine-i slugă la altul

Multe rabdă, s'éracul!

Și eu aș voi, ca după putință oamenii noștri să nu fiă tot slugi, ci să mai fiă și stăpâni, că fost-au des- tul slugi câte-va veacuri de a r'ndul! Apuce-se la vituțe, cu vitele scoți s'érăcia din casă. Unul are plă- cere la oi, altul la vite cornute,

Convocare.

Neparticipând stimabilele Dămine, membre ale Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Braşov şi băcele, în numărul recerut la Adunarea generală convocată pe 30 Nov. st. v. a. c. convocăm prin această pentru a doua oară adunarea generală ordinară pe Joi în 14 (26) Decembrie a. c. la orele 2¹/₂ d. a. în sala cea mare a gimnasiunului nostru.

Comunicăm totdeodată, că ou această ocaziune, pe lângă afacerile regulate, e şi alegerea comitetului pentru periodul nou de 3 ani pusă la ordinea zilei.

Pentru Comitet:

Braşov, 9 (21) Dec. 1895.

Elena G. Ioan,
vice-presidentă.

Dr. I. Blaga,
secretar.

ECONOMIA.**Cănele ciobănesc.**

Cănele jăcă un rol însemnat în paza turmei, şi fără ajutorul lui proprietarul turmei aprăpe nici n'ar putea duce oile la păşune. A avea un căne bine dresat şi instruit însemnă atât pentru agricultor cât şi pentru crescătorul de vite a avea o adevărată comoră.

Cănele este fără îndoială cel mai vechiu dintre toate animalele domestice, şi urmele lui au fost găsite la locuitorii cei mai vechi ai pământului. Căni acei domesticiţi din timpurile vechi sunt născuţi de sigur din căni odinioară sălbaticii.

Între toate rasele de căni fără îndoială rasa ciobănescă este cea mai însemnată.

Cănele ciobănesc pricepe ordinele, chiar şi mute, ale stăpânului său. Este credincios şi devotat. Trebuie să te miri, vădându-l pe câmp cum conduce turma, păzind ordinea între animale, împiedicându-le să iasă din rând, şi îmboldind pe celea ce rămân în urmă. Dacă îl asmuţi, el alergă încocoşe şi încolo de-alungul liniei, pe care trebuie să-o păstreze turma, şi când stă culcat, retras la ore care distanţă, el totuşi cu ochii aţintiţi supraveghează pe fiă-care oie şi e tot-deuna gata să apere turma de atacurile fiarelor.

Este adevărat, că nu toţi căni sunt înzestraţi cu însuşirile amintite mai sus, şi unii chiar muşcă oile, când ar trebui numai să le îmboldescă ori să le sperie. În anumite cazuri însă, ei sunt siliţi a face această, aşa d. e. când turmele trăiesc în abundenţă, când câmpiile pe care pasc sunt întinse şi bine înzestrate, atunci oile cu greu se supun

cânelui. Mai grea însă este chiama-re a cânelui atunci, când turma e flămândă. În astfel de cazuri căni sunt siliţi să muşce, dăr nu trebuie suferit, ca să apuce oile de urechi, sau să le sară la gât, sau să le atace dela faţă şi din lături, ci ei trebuie astfel învăţaţi, ca să le apuce numai de-asupra piciorului.

Dacă are cine-va vr'un căne, pe care nu-l poate opri de-a muşca, atunci îi bine să-i pilăscă dinţii. În unele ţări li-se pun cânilor botniţe, ca aşa chiar dacă voesc să muşce nu pot decât să mişce fălcile.

Sunt căni, cari latră întruna, şi oile în fine se deprind la această aşa, că nici nu-l aud; de aceea este bine, ca cănele să se înveţe a lătra arare-ori, şi să atunci numai la un semn al stăpânului.

Nu este căne bun acela, care nu încetăză nici-odată de a alerga în jurul turmei, căci de-o parte obosesc foarte mult de altă parte înfrică oile fără de nici o cauză. Adevăratul căne păstoresc este acela, care îşi păzesc turma dela o distanţă sau dela o depărtare ore care, gata să sară în ori-ce moment la un semn al păstorului.

Căni mocanilor posed toate însuşirile enarate în gradul cel mai mare, şi din ei se formăză şi adevăraţii căni ciobănesci.

În părţile muntoase şi împădurite, cănele ciobănesc are şi datorria nu numai să susţină ordinea în turmă, ci să şi apere oile de lupi şi de alte fiare. Aci chimenarea cânelui e dublă: el este şi păzitorul şi protectorul oilor.

(După „Am. Prog. Rom.”)

HIGIENA.**Câte-va cuvinte despre tusea convulsivă, sau tusea măgărăscă.**

Tusea convulsivă, care în terminii populari se mai numesc şi tusea măgărăscă, este o boală foarte contagioasă (lipicioasă), adică se ia dela un om bolnav la altul sănătos, şi epidemică; ea se produce de un microb, care introdus în organism prin apă, alimente sau inspiraţiune, produce tusea măgărăscă. Acest microb se numesc *oidium tucherii*.

Tusea măgărăscă se arată mai în toţi anii ca un fel de epidemie, şi atacă cea mai mare parte a copiilor. Ea vine mai mult la copiii dela 1—7 ani, în unele cazuri foarte rare chiar şi pe oamenii mari, şi se

ivesce mai cu deosebire toamna şi ierna; fetele sunt mai dispuse decât băieţii la această boală.

Acastă tuse se începe cu constipătie (incuetură de stomach) cu fiori de frig, cari cresc din seră în seră, însoţite cu strănutături, cu roşea şi lăcrămarea ochilor, durere de cap şi tragere de somn, respiraţia grea, tuse desă şi durere de cap din seră în seră; cu udul drojdios, cu vătăşuri, şi îndată ce varsă, se alină tusea, are neodihnă de somn şi buzele se învineşesc. În general boala este caracterisată printr'o tuse violentă, sufocaţiunii (îneacări), ce vin în intervale. Tusea vine mai mult noaptea, dimineaţa şi seara. Copilul are dureri foarte mari în piept, faţa se roşesc, se învineşesc şi se umflă, şi sângele de multe ori isbucnesc pe nas, pe gură şi de multe ori chiar şi pe urechi.

De ordinar această boală nu este tocmai periculoasă, dăr poate avea urmări rele, precum accidente cerebrale (bóle de creeri), o slăbiciune generală, inflamaţia de plămâni, ivirea tuberculosei (ofticeii) şi alte diferite bóle, cari scurtăză zilele copilului.

Tratamentul tusei măgărăscă se împarte în două: în tratamentul aplicat prin regulile igienice şi prin metodel medical.

Regulele igienice, cari trebuie păstrate cu strictetă, sunt: a-se ţine corpul la aer curat în timpul când vine accesul de tuse, a se pădi de frig, de umezélă şi de schimbări repeđi de temperatură, va purta flanelă pe piele, i-se va da mâncare bună şi regulată. Dacă boala este grea, în tot cazul este mult mai bine, ca, dacă copilul se află în oraş, să se transporte la ţară la aer curat.

Asemenea patul bolnavului să se schimbe în fiă-care 4 în altă cameră. În camera unde stă bolnavul, să se spele pe jos cu următorea apă: Acid Carbolic 6 grame şi apă 100 grame, şi deosebit de spălături pe jos, să se facă la fiă-care două ore stropituri în casă cu astfel de apă. În fiă-care 4 să fiă scos copilul la aer curat câte 2—3 ore.

Tratamentul medical: se va face să se evaporeze în camera copilului gaz iluminat (petroleum). Se va da copilului de beut de 2 sau de 3 ori pe 4 un ceai de cojă de migdale dulci (cam o mână de coji la 300 grame de apă), amestecat cu jumătate lapte de vacă sau de măgăriţă, în care se va pune, după etatea copilului, dela 10 până la 25 Centigrame de sulfur

(flóre de pucioasă) şi se va îndulci cu zahăr centralizat (zahăr galben, zahăr de ghiată sau cum îi mai ăce şi candel).

Să se dea asemenea un ceai cu foi de micşunele (viola odorata); să ia o mână de foi verđi sau uscate de micşunele, se pune să fiărbă într'o litră de apă, în care se va pune zahăr cristalisat ca să fiă dulce, şi să se dea copilului la fiă-care două ore câte 2—3 linguri. Asemenea se pot întrebuinta şi rădăcinele de micşunele, dăr înainte de a fi fierse trebuie să fiă strivite.

Sau să se ia dela farmacia (po-tică) următorul medicament: Sulfur 30 grame; gumi arabic 60 grame; extract de liquiriţie 150 grame; digitale 10 grame; rădăcină de liquiriţia (rădăcină de lemn dulce) 24 grame şi opium 3 grame; toate acestea să se piseze bine şi să se împartă în 130 de prafuri, din cari să se ia câte 3 prafuri pe 4 în apă; adică unul dimineaţa, unul pe la ameză şi unul seara.

Sau altele, cari se pot lua tot dela farmacia, şi anume: Licor anodui Hofmann 3 grame; sirop de cinamomum (de scorţişoră) 20 grame; apă de flori de trandafir 30 grame; şi apă simplă 150 grame; toate acestea se pun într'o sticlă, se amestecă bine şi se ia la fiă-care două ore câte o lingură.

Să se pună pe pieptul bolnavului o cataplasma de făină de in, amestecată cu ceai de beladona.

Asemenea se mai pot lua dela farmacia şi alte lécuri şi anume: sulf. (flóre de pucioasă) şi magnezie albă din fiă-care câte trei grame; praf de zahăr cristalisat 6 grame; Chermes mineral, Pulv. de extract hyosiam (praf de măsălarită); foi de digitala din fiă-care câte 20 centigrame. Acestea în urmă amestecate bine, să se împartă în 12 prafuri. Aceste prafuri se vor lua astfel: Pentru copiii dela etatea de trei şi până la cinci ani va lua câte o jumătate de praf amestecat tot în o linguriţă cu miere seara, şi după fiă-care praf, ce va lua atât dimineaţa, cât şi seara, va bea câte-o ceşcă cu ceai de papaver rheas (paparone) îndulcit cu miere sau cu zahăr. Er pentru copiii dela etatea de cinci şi până la zece ani să se dea câte un praf întreg dimineaţa şi unul seara tot într'o lingură cu miere şi după aceea să bea câte o ceşcă cu ceai de paparone (papaver rheas). După ce însă se vor termina aceste prafuri, să se repete (să se facă din nou) până se va face bine.

altul la porci, fiă-care la ce are plăcere la aceea să ţină şi să crească, că folos va ave din ele. Dăr, cine va sta cu mâna în sân, deşu nu poate ajunge la cranga verde!

Vedem pe mulţi nesocotiţi, că câştigă cu lucrul mânilor câţi-va florini, dăr săraci fiind, ei îşi dic: din 2—3 fl. nu m'oi mai face gazdă cu patru boi! Şi fug cu ei în prepanaţie. Dăr nu-şi aduc aminte, că cu 2—3 fl. poate omul cumpăra o purcă de 6 săptămâni; aceea, ţinută cât de cât, cu ce cade dela mesă, cu ceva tărşie şi buruene, mai cu bostani, baraboi ş. a.; la anul îi dă câţi-va purcelaşi, şi încetul cu încetul se poate apuca la ceva. Nu este sat, unde să nu afli câte unul ori mai mulţi oameni, cari au stăricică bunioară, ér la început când s'au legat de lume, n'au avut mai mult decât un purcel de 2—3 florini!

Dăr celor uşori la minte înzădar le spui unele ca aceste: bagséma fiul periei trebuie să pieră ori cât îi bate toca la ureche, că vorbele, ce le spui, sunt ca mazărea; aruncată în părete. Fericiţi însă, cari

vorbele cele bune le pun la inimă, şi le urmază, că aceia nu vor flămândi, nici vor înseta, ér cei ce vorbele cele bune le iau în bătaie de joc, batjocoriţi vor rămâne.

Retegag, Decembrie 1895.

I. P. Reteganul.

Fata de împărat cu mânil tăiate.

Poveste.

A fost odată ca nici odată, dăr când şi unde nu mai ţiu minte, căci nu sunt nici eu dără de când cu poveştile, ci mai încocoşe de două-trei conace, cam de pe timpul când se potcovea purecele cu coji de nucă şi mergea la sfânta rugă, şi la un picior cu nouă oca de fer şi cu nouă oca de oşel, şi calcăiul tot îi rămânea gol; — a fost un împărat şi o împărătesă frumoasă, frumoasă, care nu numai că avea un chip şi o faţă ângerescă, dăr mai avea pe piept sôrele şi în spate luna. Când era împăratul şi împărătesa în vârsta cea mai frumoasă se îmbolnăvesc împărătesa şi móre. Împăratul o jeli cât o jeli, dăr dela un timp se însură, căci era încă tânăr şi n'are putere. El îşi luă de soţia o altă fată de

impărat, dăr nu aşa de frumoasă cum fusese cea dintâi, dela care îi rămăsese o fetiţă şi mai frumoasă ca cum fusese mama ei, căci la sôre te puteai uita, dăr la ea ba. Împăratul o avea tare dragă, putend privi în ea chipul neuitatei lui femei de odinioară.

Împărătesa cea tinără cunoscea destul de bine, că împăratul nu poate uita pe întâia lui soţia şi pe ea n'o are atât de dragă, cum a avut-o pe cealaltă; de aceea ea îşi dregea faţa cu tot felul de flécuri, că dora-dora o va ave împăratul şi pe ea mai dragă.

A venit vremea, ca împăratul să mergică odată la bătaia împotriva altui împărat. Împăratul la plecarea lui i-a dat mare grije de fetiţă, până se va reintorče el, căci o avea mai dragă de cât ochii din capul lui. Şi pe când era împăratul dus, împărătesa se uită odată în oglindă să se vadă, cât e de frumoasă. Fetiţa vine pe la spatele ei şi se uită şi ea în oglindă. Şi împărătesei, părându-i se fetiţa mai frumoasă decât dânsa, îi intră un fior rece la inimă.

Din minutul acesta nu mai avea linişte nici 4i, nici noapte, cugetându-se cum să facă şi ce să drégă, ca să-i repună capul fetiţei, căci n'o mai putea suferi. Ea

se puse în înţelegere cu doi argaţi ai ei, ca s'o ducă pe fata cea frumoasă în sinul pădurilor şi s'o omóre, aducându-i ca semn mânil ei. Argaţii, după ce-i plăti bine, se învoiră şi după ce se făcu noapte etă-i că şi vin de iau pe fetiţă şi o duc cu ei. Împărătesa, ca fetiţa să nu se potă teme de vr'o cursă, se face, că merge şi ea până la un loc unde ăce: „Vai, că am uitat uşile descuete, mă întorc să le închid şi vă ajung mergeţi numai înainte! Dăr ea s'a tot dus fără să se mai întorče.

Argaţii, după ce s'au depărtat cu fetiţa până la un loc, îi spun: că ce poruncă au ei de implinit, şi fetiţa atata i-a rugat, până i-a înduplecat să-i dăruescă viaţa chiar de li-ar da şi mânil ei. Argaţii îi tăiară mânil şi se întorseră acasă la împărătesa. Împărătesa, când primi mânil tăiate se linişti, că fetiţa e mórta, cugetându-se acum numai la o minciună gogonată, cu care să îmbete pe împăratul, când va sosi şi el dela bătaia.

Fetiţa, cum rămâne singură, ia înainte p'o cale p'o cărare, că m. este din această poveste, care d'aci înainte tot m. i frumoasă este, şi se duse şi se duse până unde Dumneşu o conduse şi, dând preste un copaci scorbutos, se opresc acolo. Ea petruca jii

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 20 Decembrie st. n. 1895

Măsură sau greutatea	Calitatea.	Valuta în triață.	
		fl.	or.
1 H. L.	Grâu { cel mai frumos	5	40
"	" { mijlociu	5	—
"	" { mai slab	4	80
"	Grâu mesteacăt	3	50
"	Săcară { frumoasă	3	50
"	" { mijlociu	3	—
"	" { frumos	3	40
"	Orz { mijlociu	3	—
"	" { frumos	2	20
"	Ovăș { mijlociu	—	—
"	Cucuruz	3	20
"	Mălaiu	4	20
"	Mazere	5	60
"	Linte	7	—
"	Fasole	5	80
"	Sămânță de in	9	—
"	Sămânță de cânepă	4	—
"	Cartofi	—	75
"	Măzărice	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	44
"	Carnea de porc	—	48
"	Carnea de berbec	—	24
"	Său de vită prospăt	21	—
100 kil.	Său de vită topit	32	—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 18 Decembrie n. 1895.

Săminte	Calitatea per Heof.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până
Grâu Bănățeneș	80	6.80	6.95
Grâu dela Tisa	80	6.85	7.00
Grâu de Pesta	80	6.80	6.95
Grâu de Alba-regala	80	6.80	6.95
Grâu de Bácska	80	6.90	7.05
Grâu ung. de nord	80	—	—

Săminte vechi ori nouă	soiul	Calitatea per Heof.	Prețul per 100 chilogr.	
			dela	până
Săcară		70-72	6.20	6.25
Orz	nutreț	60-62	4.90	5.10
Orz	de vinars	62.64	5.50	6.20
Orz	de bere	64.66	6.40	7.80
Ovăș		89.41	5.90	6.25
Cucuruz	bănăț.	75	—	—
Cucuruz	altă soi	78	—	—
Cucuruz	"	—	—	—
Hirișcă	"	—	—	—

Produsele div.	Soiul	Cursul	
		dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ugar.	35.00	42.00
"	transilvană	—	—
"	bănățenă	28.00	32.00
"	roșiă	—	—
Oleu de rap.	rafinat dublu	59.50	60.00
Oleu de in	dela Pesta	54.50	55.00
Uns. de porc	dela țera	55.50	59.50
Slănină	svântată	—	—
"	afumată	—	—
Său	din Bosnia în buti	15.75	16.00
Prune	din Serbia în saci	14.50	14.75
Lictar	slavon nou	17.25	17.50
"	bănățeneș	—	—
Nuc	din Ungaria	—	—
Gogoși	unguresci	—	—
"	sărbesci	—	—
Miere	brută	—	—
"	galbină strecurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—
Spirt	brut	—	—
"	Drojdiuțe de spirt	—	—

Cursul losurilor private

din 18 Decembrie 1895

	comp.	vind.
Basilica	7.40	7.80
Credit	201.50	203.50
Clary 40 fl. m. c.	55.50	56.50
Navig. pe Dunăre	130.00	135.00
Insbruck	29.00	30.00
Krakau	28.00	30.00
Laibach	24.25	25.25
Buda	60.25	60.50
Palffy	56.50	57.50
Crucea roșie austr.	18.00	18.50
dto ung.	10.63	11.00
dto ital.	12.25	12.75
Rudolf	28.00	28.00
Salm	68.25	69.25
Salzburg	27.75	28.75
St. Genois	70.00	72.00
Stanislaw	45.00	46.50
Triestine 4 1/2% 100 m. c.	—	150.25
dto 4% 50	70.00	73.00
Waldstein	58.00	55.00
Sărbesci 3%	33.20	34.00
dto de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4%	124.75	125.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Adevăr!

Neintrecută și în lumea întreagă mare senzație au făcut

Colecția-Austria,

care constă din 15 bucați bijuterii (argintării) splendide, numai pentru **5 fl. 75 cr. un ciasnornic Remon-toir** de aur fason, pentru busonar. **15 bucați 5 fl. 75 cr.**

15 bucați 5 fl. 75 cr.

15 bucați 5 fl. 75 cr.

Regulat punctual (pe 36 ore), mecanism de precizie și placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt încornate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat și nu-și perde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasnornice, dau în scris o garanție de 3 ani

- 1 lanț fin de aur imitat
- 2 nasturi de mangete imitat de aur,
- 1 broșă frumoasă p. dame,
- 3 nasturi de camașe im. de aur,
- 1 nastur patent p. guler,
- 1 ac fin pentru cravate,
- 1 etui pentru ciasnornicul de aur fason.
- 1 oglindă de busunar, în ramă,
- 1 ac de bușe aur fason
- 2 inele imitat de aur cu brilante similă și rubine.

Tote aceste 15 obiecte splendide de bijuterie împreună cu ciasnornicul de aur fason costă numai **fl. 5.75.**

Trimitere cu rambursă. La cas de neconvenient se restituie banii.

Firma de ciasnornice:

Alfred Fischer,

843,5-6 Viena I. Adlergasse Nr. 12.

Cursul pietei Brașov.

Din 21 Decembrie 1895.

Banonote rom. Camp.	9.54	Vënd.	9.56
Argint român. Cump.	9.46	Vënd.	9.50
Napoleon-d'ori Cump.	9.53	Vënd.	9.56
Galbeni Camp.	5.66	Vënd.	—
Ruble rusești Cump.	129.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	59.—	Vënd.	—
Lire turocesi Cump.	10.80	Vënd.	—
Scriș. fonc. Albina 5%	—	Vënd.	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Decembrie 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.50
Renta de corone ung. 4%	98.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	123.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.50
Bonuri rurale ungare 4%	95.50
Bonuri rurale croate-slavone.	98.—
Imprum. ung. cu premii	151.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	138.25
Renta de hârtie austr.	99.55
Renta de argint austr.	99.55
Renta de aur austr.	121.30
Losuri din 860	145.50
Acții de ale Băncii austro-ungare.	985.—

Acții de-ale Băncii ung. de credit.	386.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	355.—
Napoleonori.	9.60 1/2
Mărci imperiale germane	59.27 1/2
London vista	121.05
Paris vista	48.20 1/2
Rente de corone austr. 4%	99.90
Note italiene.	44.35

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 17 Dec. de 9281 capete, la 17 Dec. au intrat 1719 capete și au eșit 317, rămânând la 18 Dec. un număr de 10,683 capete. Se notăză marfa: unguerescă veche, grea dela — cr. până la — cr. marfa unguerescă tineră grea dela — cr. până la — cr., de mijloc dela — cr. până la — cr. ușoră dela — cr. până la — cr.

Marfa țărănească grea dela — până la — cr. de mijloc dela — cr. până la — cr. ușoră dela — cr. până la — cr.

Marfa sârbescă, grea dela 53.— cr. până la 54.— cr. Transito, mijloci grea dela 52.— cr. până la 53.— cr. transito ușoră dela 48.— cr. până la 49.— cr.

Comptoarul:
Văczikörut 16
lângă
Basilica.

Iustinian M. Grama

BUDAPESTA.

Comerciant engrossist.

Casa
fondată în anul
1872.

Unicul Specialist în produse de Petroleum.

Am onore a avisa onoratul public român, cumcă dela 5 Octomvre a. c. am primit, din **Pensylvania** (America) singurul depozitoriu în specialitatea de Petroleum:

Kaiseroel-Petroleum.

Marca „Imperator”, prima Type blanc neesplodabil, fără miros.

Cântar specific 0.805. Punctul de aprins 40° Abeltest. Garantat cu 20—22% consumul mai puțin ca la petroleul indigen. Puterea flacărei cu 15—18% mai mare. Prețul fl. 32 per 100 kilograme, inclusiv vama, Netto, esclusive Barel franco stațiunea drumului ferat ori unde în Ungaria séu Transilvania. Netto Cassa reluare (Nachname).

Cantitatea cea mai mică este un Barel original circa 160 klgr. Netto.

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continentul european și marea fabrică de argintării s'a vădută necesită să dăruiescă întregul ei deposedit în schimbul unei răsplate mică pentru muncă. Eu sunt împuternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare ori cui, fiă bogat, ori sărac, următoarele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adeocă:

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă,
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent american,
- 1 lingură de argint pentru supă patent american,
- 1 lingură de argint pentru lapte patent american,
- 2 ciocănele de argint, pentru spart ouă, patent american,
- 6 cesci Victoria englesesci,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru ceiu,
- 1 zaharniță,
- 44 bucați la un loc.

Tote cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.30. Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează colorea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e o șarlataniă, mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, nimenia însă să nu tracă cu vederea ocaziunea această favorabilă de-ași procura această garnitură pompoasă, care cu deosebire se potrivește pentru

cadourri de crăciun și anul nou dar de nuntă și în ori ce gospodărie.

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-S**
Telephon Haupt-Agentur der vereinigten amerik. Patent-Silber-waarenfabriken.
Nr. 7114. WIEN, II., Rembrandtstrasse 19.

Se trimite numai cu rambursă postală séu cu trimiterea înainte a samei. Praful de curățit aceste obiecte 10 cr. Veritabil numai cu marca.

Estras din scrisorile de recunoștință:

Onorate Domnule! Gölnczbany (comitatul Zips)
Sunt foarte mulțumit cu a doua comandă de două Garnituri splendide. Vă recomand și altora.

Ferdinand Dula, caplan.

Olmütz, 1 Mai 1892.

Cu comanda sunt foarte mulțumit. Căpitanu Cz.... comand. pietii.

minetă și se uită cu cea mai mare băgare de seamă la toate semnele, ce le avea soția lui și, după ce i le vede, se incredințeză, că este ea. Câtă bucurie nu era acum pe amândoi soții, când se recunoscură! Împăratul ese afară din colibă și începe a sufla din corn până își adună întreaga oștire, cu care venise. Mai întâi fac cu toții rugăciune de mulțumită lui Dumnezeu, că i-a ajutat de și-a găsit soția și copiii, apoi pornesc spre casă. A trimis mai întâi câți-va soldați, cari să dea de veste împăratului celui bătrân despre norocul fiului său, ca să le iasă înainte c'o trăsură, aducând și haine pentru soția și copiii lui, căci erau îmbrăcați în pei de animale.

Mare fii bucuria nu numai a împăratului celui bătrân, ci și a boierilor țării, când au primit această veste. A eșit multă lume spre întâmpinarea împăratului celui tiner și a împărătesei celei perdute. Împăratul de bucurie a făcut acuma a doua nuntă cu fiul lui, la care a poftit multă lume. Și pe când lumea era mai țesută la mese se ridică împărătesa și începe a-și povesti toate câte le a îndurat ea dela plecarea tatălui ei la bătaie. Numai atunci au înțeles cei de față, că împărătesa cea tineră e fată de

impărat. Unul din mesenii îi răspunde, că împăratul, tatăl ei, numai acum s'ar fi întors din bătaie, unde fusese dus. Tinerii, auzind această veste se găsesc și merg de-l cerceteză ca să nu se prăpădescă de supărarea ce-l va fi cuprins când va fi venit acasă și nu-și va fi aflat fetița.

Împăratul, îndată ce aude faptele, ce le-a săvârșit nevasta lui, a poruncit s'o lege de cōda unui cal ne-învățat și i-a dat drumul, ca s'o ducă. De cōda calului a legat și un sac de nucii, și unde cădea nuca, cădea și bucațica. Ast-fel de sfirșit a avut soția lui cea blestemată. Împăratul acum de bucurie a dat o mesă strălucită și a poftit pe totă lumea. Ei s'au pus pe petrecere și pe veselie și-or fi petrecând și astăzi, d'or fi mai trăind. Am fost și eu la veselia aceea a lor de le-am cărat apă cu ciurul și focul cu frigarea.

Audită din gura moșului N. Ghiorghită din Satulung și scrisă de

Domețiu Dogariu.

Cereți
un catalog de prețuri, care trimite gratis și franco

Brüder Placht
prima fabrică de corde și instrumente musicale
Schömbach Nr. 379,
lângă Eger (Boemia).

Trimiterea cu ramburse
Dacă nu convine se schimbă.

Recomandă corde și instrumente recunoscute ca cele mai bune, sub garanție. Violine, Arcuri, Concert-Cellos, Cite-re, Gitarre, Concert-Flaute, Concert-Clarinet, Etnis de Violină.

Rugăm a se adresa către
Brüder Placht,
— Agenți locali se caută. —
Correspondență: nemțese, boemesce, ru-seste, franțuzește.
840.12—20

Galite
de tot soiul tăietate pros-pet, cum și ouă primesce în comisiune spre imediată vânzare

Hermann Laugsch & Co.
17 Taubenstrasse, Berlin.
863,2 - 2

Anunțuri
(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrise, administratiunii. In cazul pu-blicării unui anunț mai mult de odată se face scădemēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

SALVADENT
(Pulvis antisepticus comp. Popini)

Medalie de aur. Medalie de aur.
Aprobat de consiliul medical superior civil și de cel militar.

Remediu sigur pentru în-lăturarea durerilor de mă-sele și de dinți stricați, pre-cum și a bôlelor de gingii, gură și gât, vindecând chiar nesuferitul miros de gură și guturaiul.

Pentru desinfectarea gu-rei ca toaletă higie-nică, **Salvadentul** in-locuesce cu tolos tôte apele de gură, toșind resturile dela mâncare, ce putrezesc și infecteză.

Salvadentul se mai pôte întrebuința cu succes și in contra scur-gerilor de urechi și de nas, înlocuind nesuferitul „Iodoform“ in tôte ranele și rănirile, ca pansament.

Salvadentul se găsește in tôte farmaciile și drogheriile din țară, precum și la inventator.

Adresa poștală : **POPINI, Bucuresc.**

DEPOSITE: în **Viena** la farmacia **A. Schmidt, I. Lugeck 3;** în **B.-Pesta** la farmacia **I. Török.**

Cuția 60 cr. Nr. 881,8—16

Dela Tipografia „AURORA“ A. Todoran

din Gherla — Szamosujvár

se pot procura următoarele cărți:

fl. cr.	Titlu	fl. cr.	Titlu	fl. cr.	Titlu
2.20	Cuvântări pe Dominece. Tom. I. de re-nunțul orator — in d-l adormitul — <i>Iustin Popiu</i> , 48 predicii pe 39 Do-mineci	—25	Buchetul. Culegere de cântece culese de I. P. Reteganul broș.	—12	Să auzim! Toaste pentru tot felul de pers. și ocas. de Tit V. Gheața.
1.20	Cuvântări bisericesti (acomodate pentru ori-ce timp) de Ioan Papiu Tom. I. Ediț. II.	—35	Legat și aurit	—60	Trandafiri și vioarele. Poesii populare de I. Pop Reteganul. Ediț. a II. Ampli-ficată.
1.20	Cuvântări bisericesti (pe Dominece) de Ioan Papiu. Tom. III.	—10	Barb cobzarul. Novelă originală de Emi-lia Lung	—25	Țiganul la mânăstire. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcher.
1.50	Cuvântări bisericesti la tôte serb. de preste an de Ioan Papiu	—06	Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu	—04	Țiganul în Raiu. Poveste în versuri de Ar. Boca Velchereanul
1.50	Cuvântări funerale și iertăciuni pentru diferite casurii de mörte, întocmite de Ioan Papiu	—30	Cântul în scöla populară. De Iuliu Pop învătător în Năsăud. Praxă. Teoria. Cânturii	—08	Țiganul și magnatul. Poveste în versuri de Aron Boca Velchereanul
1.—	Cuvântări funerale și iertăciuni. Din autorii renumiți, prelucrate de Tit Bud vicariu.	—04	Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de George Simu. — Acastă broșură conține istoriöre și poesii morale spre escitarea gustului de cetit la copii.—E acomodată această carte și ca premii pentru scolarii di-gigenți	—04	„Calendarul Aurorei“ pe anul 1896
—40	Catechese pentru pruncii scolari de Tit Bud vicariu	—25	Codrean crailul codrului. Baladă de G. Simu	—06	Ultimul stehastru. Tradițiune de G. Simu
—60	Cuvinte de aur sêu invătăturii înțelepte date de un părinte fiului sêu, din ope-rale lui J. H. Campe traduse de I. Sonea	—15	Cântăreța. Novelă de Dem. Dău	—60	Versuri de dor, adunate din poeții români de A.
—25	Dumnezeesca liturgiă a celui dintru sănți părintelui nostru Ioan Chrysostom de Ioan Boroș	—15	Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin V. Nicöra prof. gimnas. — Cu portr. M. S. Regina României.	—15	
—25	Ierarhia bisericescă sêu explicarea ce-remoniilor sacre prescise la Chiro-tonia Gradelor s. Ierarhice de Ioan Boroș	—10	Chiuiri de cari strigă feciorii in joc de I. Pop Reteganul	—15	
4.50	Istoria revelațiunei divine, G. Pop. tom. I, II.	—40	Cu vörful penei. Scrieri satirico-humo-ristiche de Antonu Popp. I. Monöloge. II. Humor și satiră. O broșură förte petrecătöre	—10	
—40	Manual catehetic pentru primii ani scol. de Basiliu Rațiu	—12	Dialogul țiganului cu S. Petru in porta raiului de Aron Boca Velcherianul	—10	
—90	Predice pentru Dominecele de preste an compuse și elucrate după Catechis-mul lui Deharbe de Vas. Christie. Tom. I, dela Dom. Vameșului și a Fariseu-lui până la Domin. X. după Rosale	—12	De când se numesce femela pormbită? Poveste de Laur. Ciörbea	—10	
1.—	Predice populari pe dominece și serbăt. ocașionali și pentru mörți de Gavril Pop. Tom. I, II, III și IV. Fiesce-care tom costă câte	—60	Donă turturele de aur. Poveste de Laur. Ciörbea	—10	
1.60	Predice pre tôte Dominecele și serbătö-riile de peste an de Dr. Em. Elefte-röscu	—12	Din trecutul Silvaniei. Legendă de Vic-tor Rusu	—10	
—10	Rogațiunea D-lui Tatăl nostru explicată pe scurt de Ioan Boroș	—25	Dile negre. Versuri de Petrea dela Cluș — cu o prefață de G. Simu	—10	
2.—	Reunirea Românilor din Transilvania și Ungaria. Studiu Național-istoric-religios de Nicolau Manegutiü pro-topras.	—15	El trebuie să se însöre. Novelă de Maria Schwartz, trad. de N. F. Negruțiü	—10	
—60	Rezultatele filosofiei sêu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spiri-tuală a omului, despre relațiunile și scopul lui, espuse in mod popular de prof. Dr. Ios. Frapporti, prelucrat in traducere liberă de I. Papiu	—15	Economia, pentru scölele popor. de T. Roșiu. Ed. II.	—10	
1.15	Toma a Kempis despre imit. lui Christos, tradus de pe originalul latin de Ga-vril Pop canonic	—15	Felicitări in poesii și prosă la anul nou, diua nascerei și diua numelui cătră tată, mamă, n. oș, unchi, mătușe, nă-nași, tutori, preoți, invătători și bine-făcători, precum și alocuțiuni și vor-biri cu diferite ocașuni scolastice. de George Simu	—10	
—55	Tipicul preotesc din cărțile rituale pre-lucrate de Tit Bud vicariu	—12	Filoxera omenimei. Câte-va cuvinte des-pre vinars, de A. Boca Velcherianul	—10	
—70	Cartea durerii tradusă din limba fran-cesă de Iacob Afu Niculescu	—12	Gruia lui Novac	—10	
		—06	Horia lui Plutea vitezul	—10	
		—10	Idealul perdut. Novelă originală de Pau-lina C. Z. Rovinara	—10	
		—15	Infuinta mândriei. Novelă de P. C. Z. Rovinar	—10	
		—15	Leonat cel tinër. Istoriă in versuri de Ioan Pop Reteganul (cu o ilustrațiune), o broșură cu conținut förte glumeț. Ca in tôte scrierile D-lui Ioan Pop Reteganul, așa și in această observă omul o adăncă pötundere in mora-	—10	
		—12	vurile, obiceiurile și simțemintele țe-ranului român	—10	
		—12	Lira Sionului sêu cântarea serbătörilor. — Poesii religioșo-morale, lucrate după s. Scriptură de A. Boca Velchereanul. Cu o precuvëntare de G. Simu	—10	
		—04	Monöloge de Antoniu Popp: Nr. 1 Pe neașteptate	—10	
		—08	Nr. 2. Pentru ce am rămas flăcău bē-trân	—10	
		—04	Nr. 3 La anul nou	—10	
		—04	Nr. 4. Ce nici prin minte nu mi-a tre-cut	—10	
		—04	Nr. 5. O pățaniă	—10	
		—60	Merinde dela Scölä sêu invătăturii pentru popor, culese din diarul unui scolar de Dr. Georgiu Popa	—10	
		—15	Miseriile sociale. Novelă de P. C. Z. Ro-vinar	—10	
		—25	Musa Somesană. Poesii populare române din jurul Năsăudului. Adunate și aran-giate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade	—10	
		—20	Nrii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco	—10	
		1—	„Nopti de Iernă“. Novelle pentru popor de G. Simu	—10	
		—25	Nu mē uita. Colecțiune de versuri fune-bral, urmate de iertățiuni, epitafiă ș. a.	—10	
		—10	Opera unui om de bine. Novelă origin.— continuarea novelei „Idealul per-dut“ — de Paulina C. Z. Rovinar	—10	
		—60	Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la)	—10	
		—80	Povestiri alese de Petra-Petrescu, Spe-date franco	—10	
		—10	Pietatea poporului român sêu cântări evlavioșe pentru cei-ce merg la mă-năstire, la locuri sante și in proce-siuni. Comp. de doi preoți g. c. Mu-reșeni din diec. g. c. Oradei-M.	—10	
		—10	Păcală și Tândală. Poveste de George Cătană	—10	
		—30	Pretinul sătênului român. Sfături in formă de dialog pentru elevi și adulți, compus de Ioan Pop Reteganul	—10	
		—15	Pröba de foc. Comediă intr'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea Bogdan	—10	
		—10	Prin mörte la victoriă. Comediă intr'un act de Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan	—10	
		—06	Probitatea in coplăriă Schiță din sfera educațiunei după Ernest Legouvé	—10	
		—65	Povestile Bănatului. De George Cătană inv. Tom. I. II. II. A 25 cr. tôte 3 tom.	—10	
		—25	Sfaturi de aur sêu calea cătră feciere de Ar. B. Velchereanul	—10	
		—25	Staröstele, adecă Datini dela nunțile Ro-mânilor Ardeni. Adunate de Ion Pop Reteganul	—10	
		—10	Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Rom. De V. Gr. Borgovan	—10	

Tot de aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele apărute ori și unde, **recușite de scris pentru scölä** și cancelarie, tot soiul de tipărituri oficiöse.

Tipografia noastră primesce spre efectuire tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate.

— Cataloge se trimit ori și cui gratis și franco. —

— Vëndetörilor se dă rabatul cuvenit. —

Töte comandele sunt a se adresa la:

Tipografia „AURORA“ A. Todoran,
in Gherla — Szamosujvár.